

Załącznik do Uchwały Nr ~~XI~~/55/2024
Rady Gminy Medyka
z dnia ~~20~~ grudnia 2024r...

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY
ZASTĘPCZEJ
NA LATA 2025- 2027**

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	str. 3
2. Uwarunkowania prawne.....	str. 4
3. Diagnoza środowiska lokalnego w kontekście problemów występujących w rodzinach.....	str. 5
4. Zasoby instytucjonalne na terenie gminy Medyka w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.....	str. 11
5. Analiza SWOT.....	str. 12
6. Założenia i cele programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.....	str. 13
7. Adresaci programu.....	str. 18
8. Źródła finansowania.....	str. 19
9. Monitoring i ewaluacja.....	str. 19
10. Zakończenie.....	str. 21

1. Wprowadzenie

Rodzina jest podstawową komórką życia społecznego jak również naturalnym środowiskiem rozwoju człowieka. W rodzinie realizowane są określone zasady, które pozwalają budować prawidłowe relacje społeczne. Prawidłowo funkcjonująca rodzina daje jej członkom poczucie bezpieczeństwa, wzmacnia ich rozwój osobisty, a jako pierwsze i podstawowe środowisko wychowawcze bezpośrednio kształtuje osobowość dziecka. Przekazując system wartości, tradycje i poglądy rodzina ma kluczowe znaczenie dla życia i prawidłowego rozwoju jej członków.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Medyka na lata 2025-2027 wskazuje i określa najważniejsze działania ukierunkowane na wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze jak również działania profilaktyczne i prorodzinne, których celem jest zapobieganie marginalizacji oraz społecznemu wykluczeniu.

Odpowiednio dobrane działania pomocowe mają wspomóc rodzinę tak, aby w przyszłości mogła funkcjonować bez wsparcia instytucji z zewnątrz.

Wdrożenie programu ma umożliwić rodzinom wsparcie w odbudowywaniu i wzmocnieniu roli rodzica. Pomoc rodzinie możliwa jest jedynie przy współpracy specjalistów lokalnych instytucji (pracownika socjalnego, pedagoga, psychologa, kuratora sądowego, policji, służby medycznej), w tym również krewnych jak i samej rodziny. Konieczne jest udzielenie kompleksowego wsparcia rodzinom, które nie są w stanie wypełniać podstawowych zasad opiekuńczo-wychowawczych.

W oparciu o diagnozę środowiska lokalnego w kontekście problemów społecznych opracowano 3 letni gminny program wspierania rodziny na lata 2025-2027. Diagnoza została sporządzona przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Medyce, do której wykorzystano sprawozdania i materiały własne. Program ukierunkowany jest na problemy rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, określa cele i wyznacza kierunki działań, które pozwolą wzmocnić rolę i funkcję rodziny, jako naturalnego środowiska rozwoju dziecka.

2. Uwarunkowania prawne

- 1) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177),
- 2) Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1923),
- 3) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283),
- 4) Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 323),
- 5) Ustawa dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424),
- 6) Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionych do alimentów (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1993),
- 7) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151),
- 8) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. 1939),
- 9) Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1565),
- 10) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 966),
- 11) Uchwała nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024- 2028, (M. P. z 2023 r., poz. 881)
- 12) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Medyka na lata 2016-2026 przyjęta uchwałą Nr XXX/219/2016 Rady Gminy Medyka.

3.Diagnoza środowiska lokalnego w kontekście problemów występujących w rodzinach

Medyka to gmina wiejska, leżąca w powiecie przemyskim. Według danych ewidencji ludności, na dzień 31.12.2023 r., na terenie gminy zameldowanych było 6446 mieszkańców. Dostrzegalna jest niewielka przewaga procentowa mężczyzn (50,15%) nad kobietami (49,85%) w strukturze mieszkańców. Największą grupę mieszkańców stanowią osoby w wieku produkcyjnym (2161 mężczyzn i 1870 kobiet), następnie w wieku poprodukcyjnym (392 mężczyzn i 758 kobiet) oraz w wieku przedprodukcyjnym (683 mężczyzn i 582 kobiet). Bezrobocie rejestrowane w gminie Medyka wynosiło w 2023 r. 15,5 % (15,5% wśród kobiet i 15,5% wśród mężczyzn).

Ogromny wpływ na rozwój poszczególnych rodzin oraz eliminację problemów w nich istniejących, mają odpowiednie formy pomocy dostosowane indywidualnie do każdej rodziny przez pracowników GOPS. Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Istotnym elementem wspierania rodziny jest udzielanie i zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej. Oprócz pomocy materialnej rodzinę otacza się szeroko rozumianym wsparciem, w tym pracą socjalną oraz wsparciem Asystenta rodziny. Według danych otrzymanych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Przemyśle, w gminie Medyka w 20224 r. mamy 7 rodzin zastępczych spokrewnionych, w których przebywa 9 dzieci. Natomiast 5 dzieci umieszczonych jest w 3 rodzinach zastępczych niespokrewnionych.

Tabela 1 . Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w 2023 roku

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych ogółem	190	120	395
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	0	0	0
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	190	120	395
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej ogółem, w tym wyłącznie w postaci pracy socjalnej	-	120	395
	-	70	170

Źródło: Opracowanie własne

Główne przyczyny kwalifikujące do objęcia rodzin pomocą społeczną to: bezrobocie, ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność.

Tabela 2. Liczba środowisk objętych pomocą społeczną (według powodów) w 2023 roku

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	71	165
Bezdomność	2	2
Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym:	24	116
- wielodzietność	17	91
Bezrobocie	84	230
Niepełnosprawność	50	137
Długotrwała lub ciężka choroba	63	163
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym:	24	90
- rodziny niepełne	17	56
- rodziny wielodzietne	2	12
Przemoc w rodzinie	3	8
Alkoholizm	20	41
Sytuacja kryzysowa	1	1
Zdarzenie losowe	1	6

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 3. Udzielone świadczenia pomocy społecznej w ramach zadań własnych gminy w 2023 roku

Lp.	Rodzaj świadczenia	Liczba osób	Liczba świadczeń	Koszty [zł]
1.	Zasiłki stałe - ogółem	22	219	135 539
2.	Zasiłki okresowe - ogółem	45	190	71 978
3.	Schronienie	1	12	15 860
4.	Posiłki, dzieci i młodzież w szkołach	84	10 645	54 311
5.	Usługi opiekuńcze - ogółem	10	1 825	85 042
6.	Inne zasiłki celowe i w naturze - ogółem	137	x	83 187
Razem				445 917

Źródło: Opracowanie własne

Forma udzielanego wsparcia poszczególnym rodzinom jest podyktowana ich indywidualnymi potrzebami. Osobom zakwalifikowanym do pomocy, udzielane są świadczenia w formie pieniężnej oraz rzeczowej, ponieważ wśród wielu zewnętrznych czynników zagrażających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, na pierwszy plan wysuwa się bezrobocie i ubóstwo. Bezrobocie stanowi główne uwarunkowanie wykluczenia społecznego i zaburza wypełnianie ekonomicznej funkcji rodziny. Rodzice skupiając się na zaspokajaniu najbardziej podstawowych potrzeb, nie są w stanie zaspokoić potrzeb wyższego rzędu, a to z kolei hamuje rozwój jej członków. Długotrwałe pozostawanie bez pracy najczęściej prowadzi do narastania wewnętrznych konfliktów w rodzinie, różnego typu uzależnień, przemocy domowej, pogorszenia stosunków między jej członkami a tym samym jest przyczyną nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodziny.

Na strukturę rodziny i jakość jej funkcjonowania składa się wiele czynników, od łączących poszczególnych jej członków relacji, formalnych i nieformalnych po ich zakończenie w tym śmiertelność. Budowanie dobrych i trwałych relacji ma wpływ na liczbę zawartych związków małżeńskich a nieumiejętność budowania silnych więzi i różnego rodzaju dysfunkcje, powodują rozpad rodzin wpływając na zwiększenie liczby rozwodów. Rozwody niosą ze sobą olbrzymie skutki emocjonalne, które warunkują pogłębienie się problemów już istniejących jak i tworzenie się nowych. Rola pomocy społecznej jest tutaj konieczna w przypadku wsparcia emocjonalnego i informacyjnego odnośnie skutków prawnych rozwodu.

Obecnie funkcjonujący system świadczeń rodzinnych w Polsce został wprowadzony 1 maja 2004 r. na mocy Ustawy o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 r. Celem zmodyfikowanego systemu świadczeń było wspieranie rodziny w realizowaniu przez nią funkcji nie tylko opiekuńczej, ale także i pozostałych, głównie wychowawczej i edukacyjnej. Zasiłek rodzinny jest to kolejna z form wsparcia przede wszystkim dla rodzin

o niskich dochodach, wielodzietnych czy wychowujących niepełnosprawne dzieci. Ma on na celu częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka. Finansowany jest ze środków publicznych, przy czym jego wysokość określana jest kwotowo w takiej samej wysokości dla wszystkich osób spełniających ustawowe kryteria.

W zakresie wykonania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Medyce realizuje zadania poprzez wspieranie rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu opieki nad dziećmi i ich wychowaniu. Działania te wspomagają rodziców mających problemy w wypełnianiu obowiązków rodzicielskich i mają na celu zapobiec sytuacji, w której dziecko, ze względu na jego dobro, zostałoby umieszczone w pieczy zastępczej. Rodziny zagrożone kryzysem są stale monitorowane przez Asystenta rodziny oraz pracowników socjalnych. W przypadku zaistniałej potrzeby monitorowanie rodzin prowadzone jest również przez pedagogów szkolnych, Policję i kuratorów sądowych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Medyce w 2023 r. zatrudniał jednego asystenta rodziny na umowę o pracę. Pracą asystenta rodziny objętych było 11 rodzin, w których było 28 dzieci, najczęściej z przyczyn:

- problemów opiekuńczo – wychowawczych – 11,
- nieprawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego – 11,
- niskiego poziomu kompetencji wychowawczych rodziców – 8,
- braku aktywności zawodowej rodziców – 5,
- długotrwałego bezrobocia – 5,
- nadużywania alkoholu przez rodziców – 3,
- niepełnosprawności – 2

W ramach działań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Medyce powołano " Zespół do spraw Asysty Rodzinnej", w którego skład wchodzi Asystent rodziny, pracownicy socjalni oraz kierownik ośrodka. Główne zadania powołanego zespołu to wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zmierzając do przywrócenia rodzinie zdolności do prawidłowego ich wypełniania.

Cele pracy zespołu:

- analiza efektów działań podejmowanych wspólnie z rodzinami,
- diagnozowanie i analizowanie sytuacji rodzinnej pod kątem zaistniałych problemów i deficytów,
- wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji

opiekuńczo-wychowawczych w celu przywrócenia zdolności do wypełniania tych funkcji,
-prowadzenie działań wspierających na rzecz dzieci i młodzieży pozostających poza rodziną biologiczną,
-prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodzin w celu rozwijania ich umiejętności opiekuńczo – wychowawczych,
-organizowanie dla rodzin spotkań mających na celu wymianę doświadczeń oraz zapobiegania izolacji – grupy wsparcia, grupy samopomocowe.

Celem pracy Asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej prawidłowe wychowanie dzieci. Ponadto do zadań Asystenta rodziny należy realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Praca z rodziną w postaci asysty rodzinnej to skuteczny sposób podnoszenia kompetencji rodzicielskich, a tym samym niwelowania bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela 4. Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w wypełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej

Rok	Liczba rodzin, którym przydzielono Asystenta rodziny
2021	15
2022	12
2023	11

Praca Asystenta rodziny ma również zapobiegać zjawisku przemocy domowej. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673) przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków

komunikacji elektronicznej;

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Medyce realizuje zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej poprzez współpracę z Policją, Sądem, Prokuraturą, kuratorami sądowymi, kuratorami społecznymi, pedagogami, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innymi osobami i instytucjami. Współpraca dotyczy poradnictwa, interwencji i wzajemnego wsparcia oraz uzupełnienia podejmowanych działań a także bieżącego monitorowania problemu w środowiskach przez pracowników Ośrodka.

Dane za 2023 rok dotyczące objęcia środowiska monitoringiem przez pracownika socjalnego:

1. Liczba osób, których interwencje dotyczyły: 23
 2. Liczba spraw związanych z wszczęciem procedury Niebieskiej Karty – wypełnienie formularza Niebieska Karta-A: 9
 3. Liczba wypełnionych formularzy Niebieska Karta-A przekazanych do przewodniczącego ZI: 9
 4. Liczba formularzy Niebieska Karta-A otrzymanych przez przewodniczącego ZI przedstawicieli policji: 8
przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej: 0
przedstawicieli oświaty: 0
przedstawicieli ochrony zdrowia: 1
 5. Liczba prowadzonych przez ZI postępowań w ramach procedury Niebieskiej Karty: 0
liczba osób poszkodowanych w wyniku przemocy w rodzinie, których w/w postępowanie dotyczyło: 0
 6. Liczba utworzonych przez ZI grup roboczych: 9
liczba prowadzonych postępowań przez grupy robocze: 12
liczba osób poszkodowanych w wyniku przemocy w rodzinie, których w/w postępowanie dotyczyło: 11
 7. Liczba zakończonych postępowań w ramach procedury Niebieskiej Karty: 8
- Procedura Niebieskiej Karty

Głównym celem procedury Niebieskiej Karty jest rozpoznawanie przemocy i usprawnienie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym, ale też tworzenie warunków do systemowego, interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną. Podstawą skuteczności procedur i oferowanej pomocy jest współpraca przedstawicieli różnych służb na rzecz osób doznających i stosujących przemoc domową. Rozpoznanie

przemocy i wypełnienie Niebieskiej Karty to początek procesu pomagania. Każda z w/w służb ma w swoich ustawowych zapisach możliwość i obowiązek korzystania z pomocy innych osób, instytucji i organizacji, a także podejmowania współpracy, gdy zostanie o to poproszona. W przypadku przemocy domowej działania indywidualne nie przynoszą pożądanych efektów.

Działania wspierające wobec rodzin przeżywających trudności rodzin dotkniętych przemocą bądź zagrożonym wystąpieniem przemocy podejmuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Medyce oraz powoływane przez niego grupy diagnostyczno-pomocowych bezpośrednio pracujące z rodzinami.

Zespół funkcjonuje w oparciu o przepisy ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (zmiany w przepisach zostały wprowadzone ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i niektórych innych ustaw). Zespół tworzą przedstawiciele różnych jednostek, którzy współpracują ze sobą w sposób skoordynowany, w celu skutecznego reagowania na informacje o przemocy (Policja, GOPS, Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Placówki Oświatowe, Służba Zdrowia, Sąd Rejonowy, organizacje pozarządowe).

Gmina Medyka realizuje politykę socjalną także przyznając Kartę Dużej Rodziny. Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny określa zasady przyznawania członkom rodziny wielodzietnej Karty Dużej Rodziny. Rodziny posiadające KDR mogą korzystać ze zniżek i dodatkowych uprawnień w sklepach, instytucjach kultury i rekreacji.

4. Zasoby instytucjonalne na terenie gminy Medyka w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

Do zasobów działających w strukturach lokalnych należą :

1. Urząd Gminy Medyka,
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Medyce (GOPS),
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
4. Placówki oświatowe (publiczne szkoły i przedszkola)
5. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
6. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Medyce,
7. Stowarzyszenia i inne placówki, które swoimi działaniami wspierają dziecko i rodzinę,
8. Kluby sportowe

9. Komisariat Policji,

10. Kościoły.

5. Analiza SWOT

Praca z rodziną jest procesem złożonym i długotrwałym. Efekty pracy z rodzinami w przeważającym stopniu zależą od aktywności rodzin, otwarcia się na otrzymywane wsparcie, chęci wprowadzenia w swoim życiu zmian. Problemy rodzin mają często wielowymiarowy charakter i ich rozwiązywanie wymaga dużej znajomości problemu i zintegrowanej współpracy instytucjonalnej. Przeprowadzenie diagnozy środowiska lokalnego w kontekście problemów społecznych oraz dokonanie analizy dotychczas podejmowanych działań, pozwoliło na sporządzenie analizy SWOT, która określa mocne i słabe strony systemu wspierania rodzin w gminie oraz pozwala na dokonanie oceny zagrożeń jak i szans, które mają znaczący wpływ na całość podejmowanych działań w zakresie wspierania rodziny.

Tabela 5. Wsparcie rodziny na terenie gminy Medyka

WSPARCIE RODZINY NA TERENIE GMINY MEDYKA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- wykwalifikowana i doświadczona kadra zatrudniona w obszarze wspierania rodziny, pomocy społecznej i przeciwdziałania przemocy domowej, - rozwój poradnictwa specjalistycznego, - poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym, - współpraca na wysokim poziomie interdyscyplinarnych jednostek i służb zobligowanych do wspierania rodziny, - szereg działań pomocowych ze strony asystenta rodziny, - rozwinięty system usług i placówek opiekuńczych jak i oświatowych na terenie gminy (przedszkole, szkoły świetlice), - działania na rzecz rodzin podejmowane przez instytucje oraz placówki oświatowe, - rozwój infrastruktury (Gminne Centrum Kultury, boiska sportowe, hala sportowa oraz place zabaw),	- brak na terenie gminy organizacji pozarządowych, realizujących zadania z zakresu wspierania rodziny, - niewielkie zainteresowanie rodzin z problemami, oferowanymi formami pomocy w procesie wychowawczym, - brak grup samopomocowych i grup wsparcia, - rosnące potrzeby w zakresie poradnictwa rodzinnego oraz wsparcia środowiskowego, - niska chęć zgłaszania się o pomoc, szukanie jej w nieodpowiednich miejscach, - etykietowanie oraz stereotypowe myślenie na temat przyjmowania wsparcia z pomocy społecznej, - słaby dostęp do bezpłatnych mediacji (jedynie na etapie spraw rozwodowych) - zagrożenia związane z uzależnieniami, - brak nowatorskich metod pracy z młodzieżą,

- oferty organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, - realizacja programu „Posiłek w szkole i w domu”, finansującego dożywianie dzieci w szkołach i w przedszkolu.	- ograniczony dostęp do psychiatrii dziecięcej, - brak oferty wsparcia i organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- utrzymanie stałego zatrudnienia asystenta rodziny, - wzrost świadomości dotyczący wiedzy na temat sprawowania funkcji opiekuńczo – wychowawczej (przez rodziny pozostające pod opieką asystenta rodziny), - możliwość pozyskiwania środków pozabudżetowych na projekty rozwijające, - tworzenie nowych środowiskowych form pracy z rodziną, - rosnąca świadomość i reakcje społeczności lokalnej na przypadki krzywdzenia bądź zaniedbywania dzieci, - budowanie zintegrowanego systemu wsparcia (umocnienie współpracy pomiędzy podmiotami – pomoc społeczna, oświata, inne służby, w celu wielowymiarowego wspierania rodzin)	- postrzeganie Ośrodka Pomocy Społecznej jako instytucji przyznającej jedynie świadczenia pieniężne. - rosnąca liczba rodzin nie interesujących się dzieckiem umieszczonym w pieczy zastępczej, - wzrost obligatoryjnych dla gminy wydatków związanych z pobytem dzieci w pieczy zastępczej, - wypalenie zawodowe pracowników, - rosnące potrzeby w zakresie leczenia psychiatrycznego i uzależnień dzieci i młodzieży, - zagrożenia związane z wychowywaniem dzieci w rodzinach niepełnych, - emigracja zarobkowa rodziców, - przemoc występująca w rodzinach

6. Założenia i cele programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

Nadrzędnym celem podejmowanych działań jest dobro i bezpieczeństwo dzieci, które potrzebują opieki, miłości i zrozumienia by móc prawidłowo się rozwijać i osiągać przyszłą samodzielność życiową. Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Skuteczna pomoc może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji, organizacji pracujących z dziećmi i rodzinami.

Cel główny:

Stworzenie systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

Cele operacyjne:

1. Wspieranie rodzin zagrożonych lub będących w kryzysie.
2. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych, polegające na rozpoznawaniu

deficytów, w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci, oraz na ocenie sytuacji dziecka w rodzinie.

3. Wzmocnienie opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców.

4. Koordynacja działań w kierunku reintegracji rodziny.

5. Prowadzenie wzmożonej pracy socjalnej w środowiskach osób zagrożonych wystąpieniem sytuacji kryzysowych.

6. Podnoszenie kwalifikacji osób zaangażowanych na rzecz wspierania rodzin zagrożonych.

7. Uwrażliwianie i aktywizowanie środowiska lokalnego na potrzeby dzieci i rodziców dysfunkcyjnych.

Zadania w zakresie wspierania rodziny

Tabela 6 . Zadania i sposób realizacji w zakresie wspierania rodziny

L p.	Zadania	Sposób realizacji	Podmioty Realizujące	Rezultaty
1.	Analiza przyczyn kryzysu w rodzinie.	1.Diagnoza problemów w rodzinie oraz ocena sytuacji dziecka w rodzinie pod kątem jego bezpieczeństwa. 2.Współpraca podmiotów pracujących z rodziną w zakresie systematycznego diagnozowania problemów.	GOPS, placówki oświatowe, sąd	Szybka diagnoza pozwoli, na wcześniejszą reakcję, ze strony służb pomocowych. Szeroka diagnoza pozwoli precyzyjnie ocenić sytuację kryzysową.

2	Interdyscyplinarna pomoc rodzinom z problemami	1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji bytowej. 2. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej (dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolach, wyprawki szkolne, stypendia szkolne i zasiłki szkolne, inne świadczenia). 3. Karta dużej rodziny – ulgi pozwalające na dostęp do dóbr kulturalnych, sportowo – rekreacyjnych. 4. Aktywizacja zawodowa bezrobotnych członków rodziny 5. Prowadzenie działalności profilaktycznej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień od alkoholu, środków psychoaktywnych oraz przemocy w rodzinie. 6. Współorganizowanie wypoczynku letniego z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym. 7. Promowanie i wspieranie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych i rozwoju uzdolnień dzieci. 8. Przeciwdziałanie uzależnieniom, agresji,	GOPS, UG, placówki oświatowe	Poprawa funkcjonowania rodzin. Rozwój umiejętności opiekuńczo - wychowawczych. Wzmocnienie bezpieczeństwa socjalnego rodziny. Poprawa jakości życia rodzin dzięki udzielanym świadczeniom. Poprawa jakości życia rodzin poprzez zdobycie kwalifikacji do podjęcia pracy lub zatrudnienia. Poprawa jakości życia dzieci poprzez uczestnictwo w zorganizowanych półkoloniach lub innych proponowanych aktywnościach. Zmniejszenie się zachowań niepożądanych u nastolatków poprzez realizację programów edukacyjnych.
---	--	--	------------------------------	--

		przestępczości wśród dzieci i młodzieży - realizowanie programów edukacyjnych w szkole.		
3	Rozwijanie umiejętności opiekuńczych i wychowawczych	1. Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego: psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, zawodowego, socjalnego. 3. Prowadzenie systematycznej, bezpośredniej pracy socjalnej z rodziną w oparciu o kontrakt socjalny. 4. Przydzielenie rodzinie asystenta – współpraca z rodziną w oparciu o skonstruowany wspólnie plan działania. 5. Monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu przez asystenta pracy z rodziną. 6. Doskonalenie i rozwój współpracy pomiędzy przedstawicielami instytucji, które mają kontakt z dzieckiem i jego rodziną, w celu rozwiązywania problemów wychowawczych.	GOPS,UG, placówki oświatowe.	Zapewnienie bezpieczeństwa emocjonalnego. Działanie według określonego planu pozwala na przejrzystą ocenę realizowanych postępów.

4	Promowanie pozytywnego wizerunku rodziny	1. Organizowanie integracyjnych spotkań rodzinnych (festyny rodzinne, pikniki, wycieczki itp.) 2. Wspieranie i propagowanie różnych form aktywności społecznej w celu umacniania więzi rodzinnych. 3. Współpraca podmiotów pracujących z rodzinami w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny	placówki oświatowe, GOPS, UG,	Podnoszenie się kompetencji społecznych, budowanie więzi w społeczności gminnej. Podnoszenie się poczucia przynależności do grupy. Czerpanie inspiracji poprzez obserwacje zachowań innych rodzin.
5	Rozwój różnych form wsparcia w zakresie opieki i wychowania dzieci	1. Organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez sport, rekreację i kulturę. 2. Organizowanie wypoczynku dzieciom w formie kolonii, półkolonii, zimowisk. 5. Wspieranie i propagowanie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej. 6. Współdziałanie instytucji w zakresie opieki i wychowania dzieci.	placówki oświatowe, GOPS, UG,	Podniesienie jakości życia dzieci i młodzieży poprzez uatrakcyjnianie czasu wolnego, dania możliwości kultury, oraz integracji z grupą.
6	Doskonalenie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodziny	1. Współpraca szkół, policji, ochrony zdrowia, ops, sądów, kuratorów, GKRPA, Zespołu Interdyscyplinarnego, organizacji pozarządowych, PCPR, Organizatora pieczy zastępczej. 2. Doskonalenie kadry (szkolenia, doradztwo specjalistyczne).	placówki oświatowe, GOPS, UG,	Współpraca wielu organów pomocowych oraz zapewnianie im szkoleń, wpływa na zwiększenie jakości wykonywanych zadań, rzetelność i sprawność.

7	Podejmowanie działań w celu powrotu dziecka do rodziny biologicznej	1. Motywowanie do utrzymywania kontaktów rodziców biologicznych z dzieckiem umieszczonym w pieczy zastępczej. 2. Pomoc rodzinie biologicznej w utrzymywaniu aktywności zawodowej w celu zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego rodzinie. 3. Realizacja planu pracy z rodziną i koordynowanie go z planem pomocy dziecku. 4. Edukacja w rodzinach zagrożonych przemocą służąca wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców. 5. Praca socjalna z rodzicami dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej na rzecz powrotu dziecka do rodziny. 6. Współpraca z instytucjami, podmiotami tj. sąd, organizator pieczy zastępczej, koordynator pieczy zastępczej, zespół interdyscyplinarny.	GOPS	Wzmocnienie i wyzwolenie zasobów tkwiących w rodzinie. Podnoszenie jakości życia rodziny. Zabezpieczenie niezbędnych potrzeb dziecka. Zwiększenie świadomości wychowawczej ro
---	---	--	------	--

7. Adresaci programu

Odbiorcami działań ujętych w Programie są rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Medyka wychowujące dzieci i przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej, których same nie mogą pokonać, a także rodziny, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej i wyrażają chęć współpracy na rzecz odzyskania

opieki nad dzieckiem i jego powrotu do domu rodzinnego.

Odbiorcami programu są również rodziny, w których wychowuje się dziecko, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

W szczególności Program jest skierowany do:

- rodzin bezradnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i niezaradnych życiowo,
- rodzin żyjących w niedostatku materialnym, w tym bezrobotnych,
- rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą,
- rodzin z dziećmi zagrożonymi niedostatkiem społecznym.

Dedykowany jest także kadrze, instytucji, organizacji pozarządowych, placówek oświatowych i innych podmiotów zajmujących się udzielaniem wsparcia rodzinom.

Wszystkie dzieci wymagają ochrony ich praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny, spowodowane w głównej mierze uzależnieniami, przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej dlatego tak ważny jest rozwój zintegrowanego systemu pomocy w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

8. Źródła finansowania

Program wspierania rodziny będzie finansowany w ramach środków własnych gminy i z budżetu państwa (programy rządowe). Dodatkowym wsparciem będą środki pozabudżetowe np.: programy ministerialne, fundacje; środki pozyskane z funduszy unijnych i inne.

9. Monitoring i ewaluacja

Program będzie monitorowany i ewaluowany na bieżąco w zależności od zmieniającej się sytuacji rodzin w gminie i pojawiających się potrzeb. Monitoring będzie służył analizie i ocenie zebranych informacji i planowaniu dalszych działań w celu zapewnienia najlepszych efektów podjętych inicjatyw. Monitoring programu będzie prowadzony corocznie poprzez gromadzenie danych i informacji w zakresie wszystkich działań opisanych w niniejszym programie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Medyce zgodnie z art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2024 r., poz. 177 t.j.) w terminie do 31 marca każdego roku sporządzi Radzie Gminy sprawozdanie z zakresu wspierania rodziny. Informacje do przygotowania sprawozdania z monitoringu realizacji programu będą pozyskiwane, od podmiotów biorących udział w realizacji programu.

Monitorowanie działań będzie dokonywane poprzez analizę następujących danych:

- 1.Liczba rodzin: objęta pomocą społeczną, korzystających z zasiłków rodzinnych i funduszu alimentacyjnego,
- 2.Liczba rodzin i dzieci oraz osób dorosłych korzystająca z posiłków,
- 3.Liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitorowaniem,
- 4.Liczba założonych procedur Niebieska Karta,
- 5.Liczba asystentów, liczba osób objętych asystenturą,
- 6.Liczba rodzin objętych wsparciem,
- 7.Ilość dzieci i młodzieży biorących udział w zorganizowanych zajęciach,
- 8.Liczba rodzin objętych wsparciem kuratora,
- 9.Liczba rodzin przeżywających trudności,
- 10.Liczba rodzin, które podjęły terapię, liczba osób, które ukończyły terapię,
- 11.Liczba rodzin współpracujących z Asystentem rodziny.

W wyniku przeprowadzonych działań przewidziane jest osiągnięcie następujących efektów:

- Polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- Wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa dziecka i rodziny,
- Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- Zminimalizowanie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej,
- Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,
- Poprawa jakości funkcjonowania rodziny,
- Wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
- Umożliwienie dzieciom umieszczonych w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,

- Rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania.

10. Zakończenie

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, a w szczególności życia dzieci. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, a rodzinom w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości do samodzielnego zmierzania się z występującymi problemami. Powyższe działania zwiększą szanse rodzin, aby prawidłowo funkcjonowały w środowisku oraz wykorzystały własną aktywność i wewnętrzny potencjał w celu zdobycia nowych umiejętności. Odpowiednie podejście stworzy możliwość rozwoju, zwiększenia świadomości w środowisku lokalnym i tym samym podniesie jakość życia mieszkańców Gminy Medyka.